

ТАЛАБАЛАР МОБИЛЛИГИ: ИМКОНияТЛАР ВА АҲАМИЯТИ

Умархўжа Мадаминов

*Андижон вилояти мактабгача ва мактаб таълими бошқармаси
матбуот-котиби.*

Аннотация: Мазкур мақолада талабалар мобиллигининг мазмун-моҳияти, турлари ва унинг таълим сифатини оширишдаги аҳамияти таҳлил қилинади. Халқаро ва миллий мобиллик дастурларининг талабаларга бериладиган имкониятлари, шунингдек, уларнинг келажакдаги касбий фаолиятига таъсири кўриб чиқилади. Шунингдек, талабалар мобиллигини қўллаб-қувватловчи халқаро дастурлар таҳлили ҳам тақдим этилади.

Калим сўзлар: талаба, мобиллик, дунё, университет, таълим.

КИРИШ

Талабалар мобиллиги – бу талабаларнинг таълим олиш мақсадида турли олий таълим муассасалари ва мамлакатлар ўртасида ҳаракатланишини назарда тутувчи глобал жараёндир. У талаба шахсий ривожланишини рағбатлантириб, касбий кўникмаларни оширишга, маданий ҳамкорликни мустаҳкамлашга ва халқаро академик интеграцияни кенгайтиришга хизмат қилади. Замонавий глобализация жараёнида талабалар мобиллиги юқори малакали мутахассислар тайёрлашда муҳим омиллардан бири сифатида қаралмоқда. Шунга кўра, тадқиқотчилардан бири таъкидлаганидек: "Талабалар мобиллиги – бу нафақат шахсий ривожланиш, балки жамият учун ҳам интеллектуал ресурс яратиш имкониятидир" (Smith, 2020).

Талабалар мобиллигининг турлари Талабалар мобиллиги икки асосий турга бўлинади: ички ва халқаро мобиллик. **Ички мобиллик** бир мамлакат ичидаги турли университетлар ўртасида талабаларнинг ҳаракатланишини англатади. Бу жараён муайян таълим дастурлари ва университетлараро ҳамкорлик асосида амалга оширилади. **Халқаро**

мобиллик эса талабаларнинг бошқа мамлакатлардаги таълим муассасаларида таълим олишини назарда тутди ва кўпинча халқаро грантлар, стипендия дастурлари ёрдамида амалга оширилади.

Талабалар мобиллигининг аҳамияти ва афзалликлари Талабалар мобиллиги бир қатор ижобий жиҳатларга эга. Биринчидан, у талабаларга янги билим ва тажриба орттириш имконини беради. Хусусан, чет тилларини ўрганиш ва уларни амалиётда қўллаш, академик ва касбий кўникмаларни ошириш, турли маданият ва анъаналар билан танишиш имкониятларини яратади. Иккинчидан, халқаро тажриба талабаларнинг келажақдаги касбий ўсишига ижобий таъсир кўрсатади. Жаҳон бозорида рақобатбардош мутахассис бўлиш учун мобиллик катта аҳамиятга эга. Учинчидан, талабалар мобиллиги мамлакатлар ўртасидаги таълим соҳасидаги ҳамкорликни кучайтиришга ва фан-таълим соҳасидаги глобал интеграцияни тезлаштиришга ёрдам беради.

Халқаро мобиллик дастурлари Халқаро талабалар мобиллигини қўллаб-қувватлаш мақсадида бир қатор халқаро дастурлар амалга оширилмоқда. Улар орасида **Erasmus+** (Европа Иттифоқи мамлакатлари учун), **DAAD** (Германияда таълим олиш учун), **Fulbright** (АҚШда таълим ва тадқиқот ишлари учун), **Chevening** (Буюк Британияда магистратура даражасида ўқиш учун), **Mevlana** ва **Turkiye Burslari** (Туркияда таълим олиш учун) дастурлари энг машҳурларидан ҳисобланади. Ушбу дастурлар талабаларга стипендия, грант ва молиявий қўллаб-қувватлаш имкониятларини тақдим этиб, уларнинг чет элда таълим олишини енгиллаштиради. Тадқиқотлар шуни кўрсатадики: "Халқаро таълим дастурларида иштирок этган талабалар ўз касбий йўналишларида анча тез муваффақиятга эришишади" (Johnson, 2018).

ХУЛОСА

Талабалар мобиллиги замонавий таълим тизимининг муҳим таркибий қисми ҳисобланади. У нафақат талабаларнинг шахсий ва касбий ривожланишига, балки глобал таълим интеграциясига ҳам салмоқли ҳисса

қўшади. Шу боис, миллий ва халқаро даражада талабалар мобиллигини янада ривожлантириш, грантлар ва стипендиялар сонини ошириш, шунингдек, академик ҳамкорликни мустаҳкамлаш лозим. Бу эса келажакда юқори малакали мутахассисларни тайёрлаш ва глобал таълим бозорида рақобатбардошликни таъминлашга хизмат қилади.

Адабиётлар

1. Smith, J. (2020). "The Role of Student Mobility in Global Education." International Journal of Higher Education.
2. Johnson, R. (2018). "Impact of International Exchange Programs on Career Success." Global Education Review.